

Ersättningsfrågorna i media 4 december 2017 – 12 februari 2018

I Sverige har Dagens Nyheter publicerat sin lista över de högsta taxerade inkomsterna i Sverige. Denna gång med ett nytt namn i topp, och börsföretagens ledare ganska långt ner. I Storbritannien fortsätter Theresa May att kräva reformer av VD-ersättningar. Flera initiativ har tagits bl a en ”svart lista” över företag som inte anses bidra till den sociala sammanhållningen och landets affärsrykte.

Vlerick Business School har publicerat sin undersökning av VD-ersättningar i olika europeiska länder. Sverige kommer långt ner i den jämförelsen.

Sverige

Varje nyår publicerar Dagens Nyheter en genomgång av de högsta inkomsterna i Sverige, baserad på taxeringsstatistiken. Ett flertal år har denna lista toppats av danskan Ane Maersk Mc Kinney Uggle, arvtagerska i det danska Maersk-imperiet. I år hamnade dock svensken Patrick Söderlund i topp med en taxerad inkomst på 155 miljoner kronor. Han är dataspelutvecklare och skapare av Digital Illusions. Ane Maersk kom på andra plats med 134 miljoner kronor. Trea är Gustav Söderström, Spotify (DN 31/12-2017).

Högsta inkomsten bland börsbolagens VD:ar taxerar Peder Ramel, Tre, med 48 miljoner kr.

DN skiljer på inkomst av tjänst o inkomst av kapital. Mätt med det senare måttet kom Sebastian Knutson, skapare av spelet Candy Crush, i topp med 2 miljarder kr. De nya miljardärerna kommer från spelbranschen med namn som Lars Markgren och även riskkapital-branschen ligger högt. Tvåa på kapital-listan är Robert Andrén på Nordic Capital.

TT har gjort ett märkligt referat av artikeln, som i TT:s tappning toppas av Leif Östling, f d ordförande i Svenskt Näringsliv. Andra på TT- listan är Tomas Billing, Nordstjernen och Annika Falkengren, f d SEB. (TT 1 jan). Samtliga dessa ligger dock långt under tio-i-topp enligt DN:s sammanställning. TT hävdar dock att Östling hade högst inkomst i Sverige 2016.

Media gör numera också alltmer ofta rankingar av andra VD-ersättningar än de renodlade börsbolagens. Enligt en survey av alla kommunala bostadsbolag är den högst betalde VD:n Stångåstadens VD (Linköping) Fredrik Törnqvist, med en månadslön på 157 000. Listan har tagits fram av Hyresgästföreningen och refereras i bl a Corren. se (Östgöta Correspondenten, 8 feb)

Professor Lars Calmfors har uttalat sig i debatten om betydelsen av högre löneökningar i Sverige, för att få upp inflationen och arbetskraft att flytta till sektorer med brist på arbetskraft. Märkessättningen måste ta hänsyn till andra sektorer än industrin, sade Calmfors vid ett seminarium arrangerat av facken inom industrin (Direkt 6 dec 2017).

Huruvida hög lön ger högre lycka är ett tema som diskuterats av och till i media. Förra året refererades en artikel i DI med psykologiprofessor Henry Montgomery, och DN har följt upp denna med en artikel i år (14 jan). Slutsatsen är att högre lön ger större lycka, men efter 50 000 kr i månaden avtar effekten.

Efter 60 000 kr finns inget samband alls, enligt Montgomery som hänvisar till amerikansk forskning. Relativa aspekter hur man uppfattar sin lön gentemot andras lön spelar också en stor och förbisedd roll, hävdar Montgomery.

USA

Den uppmärksammade elbilstillverkaren Tesla har lagt fram ett ersättningspaket för VD Elon Musk. Musk avstår från lön eller bonus mot ersättning i form av aktier. Om alla kriterier uppfylls kan Musk få aktier värda 50 miljarder dollar, men då skall bli aktievärdet på företaget stiga med 600 mdr usd, mer än marknadsvärdet på handelsjätten Amazon. Musk får inte ens en lön som motsvarar Kaliforniens minimilön på 37 000 dollar. Istället lånar han pengar till sin dagliga konsumtion, enligt en artikel i Financial Times (Jan 29) som refererar en intervju i NY Times. Musks aktier är låsta i fem år.

Enligt FT är Musks drivkrafter annat än pengar.

Den omtalade skattereformen, signerad Donald Trump, kan ge högt ersatta företagschefer ännu mer pengar i plånboken, enligt FT Lex (Jan 15). Vinsten per aktie, operativa kassaflöden och total aktieavkastning är kriterier som vanligen styr VD:s långsiktiga ersättningar (LTIP). Alla dessa mått väntas stiga med skattereformen. Ersättningsstrukturen i USA är att LTIP ofta betyder mycket mer för totalersättningarna än den fasta lönen.

EU

Bankirer i Europa kan se fram emot den sämsta säsongen för bonusbetalningar på många år, enligt Bloombergs (13 dec). Bonuspoolerna i banker som Barclays, Deutsche och Credit Suisse kan komma att sänkas med 10 procent eller mer. Detta till följd av sämre intäkter från finansiella tjänster som obligations- och valutahandel. Bankernas resultat går ned, samtidigt som pressen från omvärlden på sänkta ersättningar och bonusar ökar, säger en tjänsteman på Pricewaterhouse Coopers. Banker som UBS, med större andel renodlad rådgivning, kan komma att klara sig bättre, enligt artikeln.

Amerikanska banker och finanshus har en bättre situation än de europeiska. En ljuspunkt i Europa är tilltagande M&A-aktiviteter, som ger bankerna inkomster.

Nordeas VD Casper von Koskull säger i en intervju med Bloomberg (6 dec) att tilltagande digitalisering kommer att ändra bankernas affärsmodeller, och även ersättningarna. Bankirer måste bli mer tekniskt medvetna. Hårdast slår digitaliseringen mot medel- och högre chefslager, som behövs allt mindre. De som har direktkundkontakt kommer däremot alltid behövas, säger han.

Storbritannien

Begreppet "Fat Cat Day" syftar på när en toppchef i näringslivet i UK har tjänat in en genomsnittlig brittisk årslön. Den inträffade i år efter 4 dagar på det nya året, den 4 januari, enligt tankesmedjan High Pay Centre, refererad i The Guardian och Svenska Dagbladet samma dag. Då hade snittlönen för de bäst betalda företagsledarna för de 100 största bolagen (FTSE 100) passerat 51 300 pund. En genomsnittlig britt måste jobba i 120 år för att komma upp i en årslön för en börs-VD i den kategorin, enligt artikeln i SvD.

Tidningen listar även de 10 bäst betalda VD:arna i UK (2016). En av dem, på plats 5, är svensk: Erik Engström, vd för RELX Group, som emanerar ur företaget Reed Elsevier. Hans ersättning är 10 miljoner pund, motsvarande 117 miljoner kronor – nästan 80 procent mer än den bäst betalde börs-VD:n i Sverige. Pascal Soriot, VD för Astra Zeneca, finns också med på topplistan. (SvD 6 jan.) Engström var med även 2016 på listan, då på plats 7 med en motsvarande ersättning.

Artikeln även publicerad i DI, med hänvisning till High Pay Centre.

Bäst ersättning har återigen Martin Sorrell, WPP, med 553 miljoner kronor motsvarande – en klar minskning jämfört med 2015.

Den bäst betalde svenske börs-VD:n under 2016 var Ericssons f d VD Hans Vestberg med 66 miljoner kronor. En stor del därav var avgångsvederlag, skriver SvD och hänvisar till Veckans Affärer.

Av High Pay Centre's egen pressrelease framgår att ersättningarna i FTSE 100-bolagen gick ner med 20 procent, från 5,4 miljoner pund i genomsnitt till 4,5 miljoner pund det senaste året. Medianersättningarna ligger ca 1 miljon pund lägre. HPC skriver att det var glädjande att se en viss återhållsamhet detta år. Anledningen till nedgången är större medvetenhet om frågan samt att premiärminister May och hennes planer på reformer av corporate governance (HPC 4 jan)

HPC:s undersökning har fått stor publicitet i UK, bland annat i BBC.

En hedgefond-manager, Sir Chris Hohn, kunde förra året kvittera ut 270 miljoner pund i ersättningar, 70 miljoner pund mer än fonden – Children's Investment Fund – redovisade i vinst (The Guardian 7 dec). Hohn är en välkänd filantrop som, donerat mer än 1 miljard pund till fonden och adlades för detta 2014.

Företaget Easy Jet har fått en ny VD, Johan Lundgren. Han har valt att be om sänkt ersättning sedan det uppdagats att han skulle få mer än företrädaren Carlyn McCall. EasyJet rapporterar en skillnad mellan kvinnors och mäns löner på ca 50 procent. Lundgren säger att företaget vill betala lika till män och kvinnor, och att skillnaderna beror på pilotlöner. Han kommer närmast från reseföretaget Tui, där ersättningen var ännu högre än den han nu får på Easy Jet, 706 000 pund (FT 29 jan).

De brittiska företagen med fler än 250 anställda skall från och med i år rapportera om skillnader i löner mellan män och kvinnor, och Easy Jet är ett av de första som gjort så (Bloomberg, 29 jan)

Premiärminister Theresa May har satt upp en lista på företag med utmanade ersättningar som riskerar skada "den sociala sammanhållningen" i UK. Mer än en femtedel av de stora FTSE-bolagen finns på listan som har publicerats av Investment Association, en förening för kapitalförvaltare och

---

pensionsfonder. Kriteriet för att komma med på listan är att mer än 20 procent av aktieägarna motsatt sig ersättningsfrågor i bolagen på bolagsstämmorna.

Listan reflekterar ”investerarnas oro” enligt Investment Association.

Greg Clark, industriminister, säger att listan ska sätta press på den ”minoritet av företag som skadar vårt affärsrykte”. Enligt en artikel i The Guardian finns välkända företag som Burberry, Sky och WPP med på listan (Guardian 19 dec). Detta är världens första lista i sitt slag, som skall stärka transparensen och brittisk corporate governance, enligt regeringen.

Theresa May kritiserar att vissa företag har ignorerat sina aktieägares protester mot att ersättningar överstiger bolagens prestationer. Första gången hon gjorde ersättningsfrågorna till ett politiskt tema var i sin installation som konservativ ledare efter David Cameron som avgick efter Brexit-omröstningen 2016.

May har successivt höjt tonläget, och säger numera att regeringen skall agera kraftfullt mot misskötsel. Då byggföretaget Carillon kollapsade, med store pensionsskulder inestående, skrev hon en artikel i Observer med en kritik mot företag som inte sköter sina åtaganden. Ett exempel är bonusar som kan inte krävas tillbaka efter en finansiell kollaps. (The Guardian 20 jan).

Kraschen för Carillon är en händelse som ledd till mycket skriverier i UK, då Carillon också tjänade mycket pengar på offentliga kontrakt.

Ett annat företag som uppmärksammats är byggföretaget Persimmon, som ersätter sin VD Jeff Fairburn med 2 miljoner pund om året i lön, men skall betala ut en bonus på närmare 100 miljoner pund. Såväl ordföranden som ersättningsutskottets ordförande i Persimmon har tvingats avgå till följd av den storm som blåst upp kring företagets ersättningar. Politiker av skilda kulörer anklagar företaget för att dra nytta av offentliga byggsubsidier och sedan betala ut stora bonusar till ledningen (FT 29 jan). Regeringen har allokerat 10 miljarder pund till subsidier för köpare av nya hem, vilket reflekterats i stigande aktier för byggföretagen. FT skriver i en kritisk krönika att även aktieägarna bär ansvar för att ett sådant bonusprogram som finns i Persimmon har kunnat införas (29 jan).

Storbritannien kommer att få en reviderad kod för bolagsstyrning, i vilken föreslår att bonusar som utbetalas skall hållas inne i fem år innan de kan tas ut, rapporterar FT (5 dec). Koden kommer även uppmana ersättningsutskott att avstyrka ersättningar som baseras på kriterier utanför företagsledningarnas kontroll, t ex valutafluktuationer. Koden är frivillig och skrivs av Financial Reporting Council. Den kommer att påverka åtminstone en tredjedel av de största brittiska företagen, de som inte redan har en femårig bonusperiod.

Stora investerare i brittiska företag har börjat att alltmer rösta emot återval av ledamöter i ersättningsutskott, i protest mot att de släpper igenom ersättningar som inte upplevs som motiverade. Att inte bara rösta mot ersättningsrapporter, utan också emot styrelseledamöter, sänder en starkare signal, enligt PLSA, en organisation för förvaltare. (FT 29 jan)

Studier, undersökningar

De brittiska företagen betalar ut ca 94 gånger så hög ersättning till sina högsta chefer som till vanliga anställda, enligt den senaste studien från Vlerick Business School, refererad i FT (27 dec). Franska och tyska företag ligger också högt med 91 resp. 89 gånger en anställds lön. Sverige kommer långt ner, med ett motsvarande gap på 40 (avser 2016). Även Belgien ligger på samma nivå, medan Holland når 71. Brittiska företagsledare ligger i sin egen "Premier League" konstaterar FT. I de mindre FTSE 250-bolagen är lönegapet i UK 47 ggr. Vlerick School's Xavier Baeten säger att det inte finns belägg för att höga ersättningar ger de bästa resultaten i företagen.
